

Ani kapka nazmar

Tento článek jsem původně připravovala pro reportáž z jednoho domácího ideálně provozovaného systému pro využívání dešťové vody. Nakonec vše dopadlo trochu jinak. Provozovatel mi dal košem a já narychlo hledala náhradní řešení. Ve finále tak, jak to často chodí, opět se potvrdilo staré dobré tvrzení „neházej předem flintu do žita“! Vzala jsem syny, psa, foťák a s otevřenými očima se vydala na procházku svého okolí. Spojila jsem tak dvě různé aktivity a výsledek mne překvapil. A proč?

Sousedé z vedlejšího domu chodník změnili v krásnou zahrádku.

Jak to s tou dešťovou vodou vlastně je?

Jako matka a zároveň jako poradkyně pro hospodaření s dešťovou vodou (HDV) se občas dostanu do nezáviděníhodné situace. Hned při první možnosti jsem dostala od svého sedmiletého syna několik otázek „ Mami a co je to ta srážková voda? Je lepší než naše dešťovka na zalévání? A proč jsi říkala té paní, že není vhodná k pití, když chutná i našemu Fíkovi? Mohl bych ji taky zkusit?“ A najednou jsem byla v pasti. Říkáte si proč, když jeho otázky byly vlastně úplně banální? Děti často vidí některé věci obyčejně a zcela jednoduše. Už každé malé dítě ví, že dešťová voda padá z nebe na zem a že se používá na zalévání trávníku, zeleniny či květin na zahrádce. Přesto v dospělosti si právě obyčejné a jednoduché věci, často možná i záměrně, komplikujeme. Já jsem samozřejmě ve finále synovi řekla, že má pravdu, ale na dotaz té paní jsem musela reagovat tak, abych se nedostala do rozporu s výkladem dle příslušné české legislativy.

Ta totiž dešťovou vodu (v zimě i sníh) skutečně vnímá jako srážkovou vodu, kterou dále definuje jako vodu, která se ještě nedotkla zemského povrchu, proto by se pro vodu, které již dopadly na zem, měl úplně správně dál používat termín „povrchové vody vzniklé z vod srážkových“. Já ale ve zbylé části článku budu mluvit vždy o vodě dešťové.

Cesta začíná.

Důvody pro zachycování dešťové vody

Naše procházka začala právě tehdy, když přestalo pršet, a mraky s dešťovou vodou se rozehnaly. Louží bylo všude dost a mým dětem se v nich náramně líbilo. Dostat je odtud nebylo lehké. Podařilo se mi to až tehdy, když jsem jim slíbila a nalákala je na skvělý kopec, který je nedaleko a který tvoří střechu jednoho domku, respektive galerie. Zpočátku na mě nedůvěřivě koukali, ale pak jsme vyrazili. Možná, že si právě ten starší myslel, že se tu potká s Hobbity. Konečně jsem se také dostala k tomu, vysvětlit jim důvod, proč je každá zachycená kapka vody tak důležitá. Dešťová voda sama o sobě nic nestojí. Jejím použitím v domácnosti můžeme ušetřit nejen pitnou vodu, ale i slušnou sumu peněz. Málodko z nás si totiž zatím nepovšiml, že položka pitná voda v kolonce rodinného rozpočtu rok od roku roste. Ceny vodného a stočného pitné vody jsou různé podle kraje a v celorepublikovém průměru se v loňském roce pohybovaly okolo 72 Kč/m³. Přitom ještě před 15 lety jsme za stejné množství spotřebované vody zaplatili okolo 32 Kč/m³.

Zelená střecha již z 18. století

V letošním roce místní část zorganizovala soutěž o nejkrásnější předzahrádku, které v naší lokalitě mají velkou oblibu.

Nárůst je tedy více jak dvojnásobný a další růst cen můžeme s pravděpodobností očekávat. Přitom až 50% spotřeby pitné vody v domácnosti lze nahradit právě vodou dešťovou. Využívání dešťové vody má i další pozitivní účinek. Není potřeba ji likvidovat v případě, že nemáte povoleno od správce kanalizace vypouštět tuto vodu do veřejné sítě kanalizací. To se děje zejména v těch místech, kde není vybudována kanalizace s dostatečnou kapacitou. V těchto případech Vám totiž stavební úřady poručí, abyste dešťovou vodu likvidovali přímo na svém pozemku. Tím, že začnete dešťovou vodu využívat, tak tento problém velmi efektivně a jednoduše odstraníte. A pokud by měl být výčet všech mých důvodů kompletní, nesmím opomenout zároveň i to, že pouhé částečné nahrazení pitné vody vodou dešťovou sníží odvod vody do kanalizace. Následně se tak mohou budovat menší splaškové kanalizace a čističky odpadních vod, které ušetří nejen náklady na samotné stavbě objektů, ale i na poplatcích za odvod vody do kanalizace.

Tramvajové tratě už dávno nejsou jenom šedé.

Zachycení a skladování dešťové vody

Stojíme před galerií a oba dva kluci s velkým obdivem koukají. Nemohou uvěřit svým očím. Tentokrát jsem je asi vážně zaskočila. Zelená střecha pocházející z 18. století má prostě své kouzlo a vyprávění mé vlastní zkušenosti s využitím dešťové vody z rodné visky na Moravě, kde je stále ještě úplně normální mít v létě na zahrádce sud s dešťovou vodou a zalévat s ní veškerou zasázenou zeleninu je teď v porovnání s tím vším banalitou. Tento způsob se může na oko jevit jako velmi primitivní řešení, které však přináší užitek hned několikrát. K těm prozatím nezmiňným důvodům navíc patří i to, že dešťová voda neobsahuje chlor a má jen minimum solí, a proto je balzámem nejen pro zeleninu, ale výhodně ji můžete využít i pro domácí rostliny, na mytí auta, zahradního nábytku nebo i k doplňování domácího bazénu či jezírka. Naštěstí jsem se na ulici dala do řeči s paní, která akorát dorazila ke svému domku. Kromě nedaleké galerie vidím vzorně upravenou předzahrádku, kde je jasné, že se s vodou dešťovou hospodaří. Nicméně paní, majitelka zmíněné předzahrádky, neskrývá rozpaky nad tím, zdali se jí to vůbec vyplatí. Vodárny jí slevu či jiné zvýhodnění nedají a práce je to nezáviděníhodná. Nakonec mi jen tak mimochodem prozradí, že nepoužívá pouze sud u okapu, ale

dešťovou vodu využívá celoročně. Již dávno si proto pořídila podzemní sběrné nádrže. Takové řešení sice vyžaduje trochu námahy při výkopových pracích, ale zásobníky pak ve výsledku nepřekážejí v zahradě. Nad terémem je prozradí jen poklop. Pro rodinné domy se nejvíce osvědčily plastové nádrže, které jsou těsné a pevné. Jestli máte dostatek místa např. ve sklepě, zásobníky se dají umístit i tam, i když to má své rizika. Moderní zásobníky dešťové vody navíc obsahují různá příslušenství, jako jsou filtrace, čerpadla nebo řídicí jednotky, které starost o zachycenou vodu usnadňují. Tento systém, pak stojí zato využít v domácnosti, a to především všude tam, kde pitnou vodu plně zastoupí právě voda užitková.

Ani ve vile z počátku 20 století nechybí sud s dešťovou vodou.

Nové střeše to vážně sluší

Pokračujeme dál v naší cestě. Mladší ze synů se začne radovat. Netuší však, že to, co vidí, není fotbalový trávník, ale nově vybudovaná tramvajová trať, kde se s dešťovou vodou již také počítá. Takových tramvajových úseků bych určitě nejen v Praze ráda viděla o mnoho víc a myslím, že nás příznivců by bylo rovněž dost. Za necelou hodinku jsme se vrátili nazpět. Přicházíme domů a čeká mě milé překvapení. Oba kluci mi sami od sebe začnou vykládat o těch našich možnostech, které máme přímo my jako dům společenství vlastníků. Při loňské rekonstrukci ateliéru, který se nachází v našem vnitrobloku, se totiž jeho majitelé rozhodli, pořídit si zelenou střechu, která je současně kombinací živé i neživé přírody. A věřte, že pro nás, obyvatele domu, a vlastně celého vnitrobloku, je to od té doby skutečná pastva nejen pro oči. No a nebyla bych to já, kdybych se jich stejně nakonec nezeptala, co je k tomu vedlo, pořídit si zelenou střechu tady téměř v centru Prahy. Majitelé zareagovali téměř současně a takřka jednohlasně říkají „Osázet střechu zelení v kombinaci s kameny nám přišlo správné už jen z morálního principu. Zelené střechy se nám vždy líbily a říkali jsme si, že pro nás i pro ostatní to bude jistě příjemnější dívat se na zeleň než na střechu s fád-

ní krytinou. K finálnímu výsledku jsme došli ve shodě s architekty, kteří to uvítali. Možná teď zpětně, když vidíme, jak vše raší a nakvétá, nás trochu mrzí, že jsme tu horní část také neudělali zelenou. Varianta kamení a zeleň se nám líbila“. Oba majitelé sice úplně netuší, že i při rekonstrukcích mají stavebníci povinnost s dešťovou vodou hospodařit, ale to by je i tak asi od další investice neodradilo. Zelená střecha je poměrně drahá. Ta jejich je přišla zhruba na 1.000 Kč/m², proto dodávají „Nedivíme, že většina lidí se do toho řešení nehrne“.

Vnitroblok má víc než jen zelenou střechu.

VÍM / NE / VÍM

až přes 50% spotřeby pitné vody v domácnostech, lze

nahradit užitkovou vodou bez jakéhokoliv snížení našeho komfortu.

Téměř každý stavebník

dnes musí vyřešit, jak naložit s dešťovou vodou!! Vyhláška mu

totiž nově ukládá povinnost zbavit se dešťové vody na jeho pozemku.

Zaléváním dešťovou vodou se rostliny zároveň **hnojí**

Žádná domácnost

neplatí stočné za dešťovou vodu.

Teorie v praxi často neplatí

Za necelou hodinu, kdy jsem se procházela po svém blízkém okolí, které se nachází jen pár minut z centra hlavního města, jsem potkala spoustu zdařilých příkladů se správným hospodařením s dešťovou vodou. Ulice se alespoň v té naší části docela zelenají, přesto se přírodě blízké úpravy veřejného prostoru v České republice teprve pomalu rozbíhají. Je velká škoda, že stále přetrvává standardně navrhovaná dešťová kanalizace, která ihned odvede srážky do vodoteče. Tím se nejen připravujeme o příznivé dopady vsakování a odparu, ale zároveň jsme nuceni vydávat další energii na její údržbu. Naštěstí již první vlašťovky, které přispívají k využívání srážek, najdeme v každém městě. Těším se však na dobu, kdy hospodaření s dešťovou vodou bude stejně vášnivé jako nedávno zažívané „šílenství“ ohledně solárních elektráren. A nemusí to být zdaleka šílenství. Vždyť co je šíleného na ochraně životního prostředí a využívání jejího bohatství? Zatím pro naše téma platí příznačné staré přísloví: Nemusí pršet, stačí, když kape. Přejme si, aby u nás konečně začalo pršet!

Článek vznikl v rámci projektu „Počítáme s vodou“ financovaného z Programu švýcarsko-české spolupráce a za podpory Ministerstva životního prostředí ČR. Více informací na téma HDV najdete na www.pocitamesvodou.cz a v případě dotazů kontaktujte naše poradce na poradna@ekocentrumkoniklec.cz.